

Loimaan kaupungin arviointikertomus 2024

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Sisällysluettelo

TARKASTUSLAUTAKUNTA	1
Sisällysluettelo.....	2
1. Puheenjohtajan tervehdys	3
2. Tarkastuslautakunta 2024.....	4
2.1. Kokoonpano.....	4
2.2. Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet.....	4
2.3. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2024.....	4
3. Tarkastuslautakunnan keskeisimmät havainnot.....	5
4. Kaupungin talous.....	5
4.1. Taloudellinen asema ja kehitys.....	5
4.2. Talouden tasapainottamistarve ja toimenpiteet.....	5
4.3. Kuntakonsernin ohjaus ja valvonta sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	6
5. Investoinnit	7
6. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet.....	8
7. Vuoden 2024 tilinpäätös, johtopäätökset.....	8
8. Vuoden 2023 arviointikertomuksen toimenpide-esitysten toteutuminen.....	8
9. Hallintopalveluala.....	9
9.1. Kaupunginvaltuusto	9
9.2. Tarkastuslautakunta	9
9.3. Keskusvaalilautakunta	9
9.4. Kaupunginhallitus	9
10. Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet	9
10.1. Tytäryhteisöt.....	9
10.2. Kuntayhtymät	11
10.3. Loimaan Vesi -liikelaitos	11
11. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen- hyvinvointitoimikunta.....	12
11.1. Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumisen arviointi	13
12. Sivistyspalveluala	14
12.1. Varhaiskasvatus	14
12.2. Perusopetus ja keskiasteen koulutus	14
12.3. Vapaa-aikapalvelut	15
13. Tekninen- ja ympäristöpalveluala	18
14. Tarkastuslautakunnan toimenpide-esitykset.....	18
15. Allekirjoitukset	19

1. Puheenjohtajan tervehdys

Valtuustokauden 2021-2025 päättyessä, voin todeta, että mielenkiintoinen kausi on takana ja varsin hyvin Loimaalla on onnistuttu, myös tarkasteluvuonna 2024. Taloudenpito on ollut huolellista ja päätöksiä on saatu aikaan. Epäkohtien esille tuominen saa niitä myös menemään eteenpäin. Kaiken kaikkiaan voin todeta, että Loimaalla kyetään tekemään päätöksiä.

Hyvää johtamista, myös kunnallispolitiikassa on se, että tiedon palasista pystytään rakentamaan suunniteltu toimintamalli ja viemään se maaliin saakka. Matkan varrella tulee usein esille uusia asianhaaroja, jotka saattavat aiheuttaa tarvetta korjata kurssia. Tämä on myös kyettävä tarvittaessa tekemään, mutta tuuliviirin lailla ei voi säntäillä laidasta toiseen. Kunnan kulurakenteen on oltava tasapainossa varallisuuden kanssa. Tässä tasapainoilussa on Loimaalla kokonaisuutena viime vuosina pärjätty varsin hyvin, annetaan tämän jatkua tulevaisuudessakin!

Haluan tässä kohtaa kiittää koko tarkastuslautakuntaa panoksesta Loimaan eteen. Arviointikertomusten laadintaan on panostettu, asioista on otettu selvää ja tietoa pureskeltu. Kiitokset myös kaupunginjohtajalle sekä talousjohtajalle, joita kokouksissamme olemme useaan otteeseen kuulleet. Kiitokset myös kaikille tarkastuslautakunnan haastatteluihin osallistuneille!

Alastarolla 19.5.2025

Markku Pulliainen

2. Tarkastuslautakunta 2024

2.1. Kokoonpano

Tarkastuslautakunnan kokoonpano on esitetty seuraavassa taulukossa. Tarkastuslautakunta kokoontui 11 kertaa vuonna 2024. Lautakunnan kokoukset on järjestetty hybridikokouksina, joten niihin on ollut mahdollista osallistua myös etäyhteydet kautta. Kaikki jäsenet ovat osallistuneet jollain tavalla kaikkiin kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1.-31.12.2024:

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Pulliainen Markku, pj.	Hämäläinen Juhani
Heinonen Riina, vpj.	Mikkola Hannes
Boenisch Maiju	Leinonen Hanna-Mari
Helander Mimosa	Ollilainen Suvi
Kannisto Kimmo	Kannisto Liisa
Kojo Sakari	Uusitalo Ilari
Ollila Riikka	Huhti Elina

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut Markku Pulliainen. Teknisenä valmistelijana ja sihteerinä on toiminut Sami Männistö.

Hallinnon ja talouden tarkastajana on toiminut Talvea Julkishallinnon palvelut Oy ja vastuullisena tilintarkastajana JHT Jukka Vuorio.

2.2. Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet

Tarkastuslautakunta on todennut varsinaisten jäsentensä osalta seuraavat esteellisyydet:

Maiju Boenisch on esteellinen kaavatoimikunnan arviointiin
Riina Heinonen on esteellinen sivistyspalvelualan ja hyvinvointitoimikunnan arviointiin
Kimmo Kannisto on esteellinen Loimaan Vesi-liikelaitoksen arviointiin
Riikka Ollila on esteellinen teknisen palvelualan, kaavatoimikunnan ja lupajaoston arviointiin.

Tarkastuslautakunta on huomioinut esteellisyydet arviointikertomusta laatiessaan.

2.3. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2024

Tarkastuslautakunta on laatinut itselleen valtuustokaudelle 2021–2025 arviointisuunnitelman, jota käytetään lautakunnan toiminnan perusohjeena. Tilintarkastusyhteisönä on toiminut Talvea Julkishallinnon palvelut Oy, Jukka Vuorion toimiessa vastuullisena tilintarkastajana. Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2024 aikana 11 kertaa ja haastatteli seuraavia henkilöitä:

Jari Rantala, kaupungin johtaja
Katja Mäkelä, talousjohtaja
Antti Korte, tekninen johtaja
Heidi Ojala, Loimaan vuokra-asunnot ja Hulmin huolto, toimitusjohtaja
Timo Lahtinen, Loimaan vuokra-asunnot Oy hallituksen puheenjohtaja
Paavo Laaksonen, kehittämisjohtaja
Kimmo Virta, Loimaan Vesi -liikelaitos, toimitusjohtaja

Tarkastuslautakunta tutustui Loimaan Vesi -liikelaitoksen hallinnoimaan jäteveden puhdistamoon 6.11.2024 kokouksen yhteydessä.

3. Tarkastuslautakunnan keskeisimmät havainnot

Loimaan vuokra-asuntojen taloudellinen kehitys vaikuttaa huolestuttavalta tiedossa olevien tulevien korjaustarpeiden ja lainanlyhennysten takia. Huolestuttavaa vahvistuu entisestään kaupungin yhtiölle vuonna 2024 myöntämän pääomavainan vuoksi.

Loimaan Kaukolämpöä koskevat havainnot ja kysymykset on esitetty luvussa 10.1.

Kaiken kaikkiaan tarkastuslautakunnan mielestä Loimaan kaupungin taloudenpito on ollut asianmukaista. Tilinpäätöksessä on hyvin esitetty ja selvitetty, mistä luvut tulevat.

4. Kaupungin talous

4.1. Taloudellinen asema ja kehitys

Loimaan kaupungin tilikauden 2024 toteutunut ylijäämä oli 2,818 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 3,547 miljoonaa euroa), joka on noin 2,232 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 0,347 miljoonaa euroa) suunniteltua enemmän. Kaupunki on tehnyt ylijäämäisiä tilinpäätöksiä jo useamman vuoden peräkkäin ja taseeseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2024 lopussa kaupungin osalta 10,652 miljoonaa euroa ja vastaavasti kaupunkikonsernin osalta kertynyt ylijäämä oli 29,926 miljoonaa euroa.

Kaupungin taloudellista asemaa voidaan pitää tällä hetkellä vakaana ja kohtuullisen hyvänä. Erityisesti konserniin kertynyttä ylijäämää voidaan pitää kuntakentässä jopa tavanomaista parempana. Loimaan Kaukolämmön osuus kertyneestä konsernin ylijäämästä on 7,619 miljoonaa euroa.

4.2. Talouden tasapainottamistarve ja toimenpiteet

Loimaan kaupungin osalta on tärkeää, että kaupungin talous pysyy jatkossakin tasapainoisena. Suuria alijäämäisiä tilikauden tuloksia ei ole varaa tehdä tulevaisuudessa. Kaupungin kulujen kasvattamisessa tulee olla erityisen varovainen, koska valtio-osuuksien kehitykseen liittyy tällä hetkellä edelleen merkittävää epävarmuutta.

Loimaan kaupungin talousarviossa määrärahat ovat bruttomääräisesti sitovia valtuuston nähden. Valtuustoon nähden sitova taso on muun muassa sivistyslautakunnan toimialaan sisältyvä vapaa-aikapalvelut, joka on ylittänyt bruttomääräisesti määrärahat (sisäiset ja ulkoiset erät) 452 344 eurolla (määrärahan ylitystä 8,41 prosenttia). Merkittävä määrärahan ylitys johtunee kaupungin sisäisistä eristä, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia määrärahoja.

Vapaa-aikapalveluiden osalta löytyi merkittävä poikkeama talousarvioon nähden ja tämän poikkeaman selvittäminen osoittautui erittäin hankalaksi, kun tarkastuslautakunta yritti tulkita tilinpäätösasiakirjaa. Tarkastuslautakunta vaatiikin, että jatkossa merkittävistä poikkeamista tulisi löytyä yksiselitteisesti kirjatut syyt, jotta lautakunnan olisi mahdollista arvioida poikkeamia.

Tarkastuslautakunta kehottaa kaupungin talousarvion toteutumisen seurannassa huolellisemmin huomioimaan myös ns. sisäiset erät tilikauden aikaisessa talousseurannassa, jotta olennaisilta talousarviopoikkeamilta vältyttäisiin jatkossa.

Lisäksi tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa noudatettavasta täydellisyysperiaatteesta, jonka mukaan talousarvioon on otettava kaupungin rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois. Täydellisyysperiaatteen mukaan myös kaupungin eri tehtävien sisäiset ostot ja myynnit otetaan talousarvioon, vaikka niihin ei suoraan liittyisi rahan käyttöä.

4.3. Kuntakonsernin ohjaus ja valvonta sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kaupungin ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta. Loimaan kaupungin vesihuoltolaitos kuuluu kaupungin sisäiseen konserniin ja yhdistellään suoraan kaupungin viralliseen tilinpäätökseen. Ulkoiseen konsernitaseeseen yhdistellään ne tytäryhteisöt, joissa kaupungilla määräysvaltaa (yli 50 prosenttia) ja kaupungin palveluja tuottavat kuntayhtymät omistusosuuksien suhteessa.

Konserniohje uudistettu ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.6.2022.

Konsernirakenne vuoden 2024 alussa:

Liikelaitos	Omistusosuus
Loimaan Vesi-liikelaitos	100 %

Tytäryhteisö	Omistusosuus
Asunto- ja kiinteistöpoliittiset yhtiöt:	
Hulmin Huolto Oy	100 %
Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti	60 %
Kehitys Oy Kurittula	100 %
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot	100 %
Kiinteistö Oy Telkantie 1	100 %
Energiapoliittinen yhtiö:	
Loimaan Kaukolämpö Oy	51 %

Kuntayhtymät	Omistusosuus
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	45,11 %
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	5,98 %
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	5,09 %
Varsinais-Suomen liitto	3,55 %

Vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjassa on todettu konsernivalvonnan järjestämisestä seuraavaa: Konsernivalvonnan toteuttamiseksi konserniyhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan puolivuositain. Tytäryhteisöjen osavuosiseuranta 30.6. tilanteen mukaan on käsitelty kaupunginhallituksessa.

Vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjassa ei tytäryhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista **tavoitteista** ole kerrottu juuri mitään, saatikka arvioitu **toteumaa vuodelta 2024**. Tarkastuslautakunta ihmettelee sitä, että puolivuotiskauden raportoinnin yhteydessä konsernitavoitteet on esitetty yhtiökohtaisesti tarkoituksen mukaisella tavalla, mutta näitä vastaavia tietoja ei edelleenkään löydy vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjasta. Olisi loogista, että kun koko vuoden tilit on saatu pakettiin, niin tavoitteiden toteutumista olisi myös käsitelty varsinaisessa tilinpäätösasiakirjassa.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että jatkossa tilinpäätösasiakirjassa on esitetty kunkin yrityksen kohdalla arvio tavoitteiden toteutumisesta edelliseltä tilikaudelta (kuten puolivuotisraportissakin on esitetty) sekä tavoitteet uudelle tilikaudelle. Näin ollen konserniyhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta ja arviointi olisi helpompaa.

5. Investoinnit

Loimaan kaupungin ja Vesi-liikelaitoksen investointimenot olivat vuonna 2024 yhteensä 4,2 milj. euroa (vuonna 2023: 5,2 milj. euroa), joista kaupungin osuus oli 3,2 milj. euroa. Kaupungin investointimenot ovat pysyneet samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, mutta veden investoinnit ovat laskeneet edellisvuoteen verrattuna noin miljoonalla. Investointituloja oli yhteensä 352 580 euroa (vuonna 2023: 95 000 euroa).

Loimaan kaupunki	TP 2023	TA+M 2024	TP 2024	Poikkeama	Käyttö %
Investointimenot	-3 257 306	-4 440 423	-3 176 955	-1 263 468	72 %
Investointitulot	34 253	100 000	352 580	252 580	353 %
Investoinnit netto	-3 223 053	-4 340 423	-2 824 375	-1 516 048	65 %

Vesi-liikelaitoksen vuoden 2024 investointimenot olivat 1,0 milj. euroa (Vuonna 2023: 1,9 milj. euroa), mikä jäi 0,9 milj. euroa talousarviota pienemmäksi.

Vesi-liikelaitos	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama	Käyttö %
Investointimenot	-1 952 820	-1 915 000	-1 013 983	-901 017	53 %
Investointitulot	0	0	0	0	
Investoinnit netto	-1 952 820	-1 915 000	-1 013 983	-901 017	53 %

Kaupungin investointien toteutuminen jakaantuu karkeasti seuraavasti:

Maa- ja vesialueet 130 000 €
Maa- ja vesirakenteet 85 000 €
Talonrakennus 660 000 €
Kunnallistekniikka 1,83 milj. €
Kuljetusvälineet 150 000 €
Käyttöomaisuusarvopaperit 322 000 €

Talonrakentamishjelmasta nostettakoon esiin pääterveysaseman julkisivu-urakat ja PST-ohjelman mukaiset saneerausinvestoinnit, jotka muodostivat suurimman osan syntyneistä kuluista. Lisäksi investointihankkeiden ennakkosuunnittelua ja valmistelua edistettiin Heimolinnan sisätilojen, Virttaan päiväkodin ja Keskusta-alueen päiväkotiratkaisun osalta.

Kunnallistekniikan osalta saatiin vuoden 2024 aikana päätökseen seuraavat hankkeet:

Sieppalankadun jatke itään, lukuun ottama pintamursketta ja asfalttia
Satakunnantien kunnallistekniikan peruskorjaus

Lisäksi toteutettiin pienempiä katujen saneerauksia, katujen päällystyksiä, katuvalojen rakentamista ja uudistamista sekä puistojen ja urheilu- ja ulkoilualueiden kunnostuksia ja parannuksia noin miljoonalla eurolla.

Tarve- ja hankesuunnittelukohteista olevaa listausta on ylläpidetty ja joitain ”investointivelka” kohteita on siivottu pois listoilta. Yhtenä merkittävimmistä kohteista on liikuntahallin tarveselvitys- ja hankesuunnitelma, jonka ensimmäinen vaihe on valmis ja joka esiteltiin 3/2024. Tämän vaiheen jälkeen käynnistettiin varsinainen hankesuunnittelu. Liikuntahallin hankesuunnitteluvaiheeseen on myös sidoksissa urheilukeskuksen vanhan päärakennuksen kohtalo.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitykseen liittyvät päiväkotihankkeet ovat myös menneet eteenpäin ja Metsämaan ja Virttaan osalta hankesuunnittelu on valmis ja se esiteltiin valtuustossa 2/2024. Näiden

hankkeiden osalta hankinnan valmistelut on käynnistetty. Keskusta-alueen osalta päiväkotia liittyy investointien esiselvitykseen, joka esiteltiin 3/2024.

Paljon yleisönosastokirjoituksia aiheuttanut Heimolinnan toiminnallisuuden ja akustiikan parantamisen hankesuunnitelma on valmis ja esitelty, mutta hankekokonaisuuden toteutusta on siirretty eteenpäin määrittelemättömäksi ajaksi. Siihen liittyviä vähäisempiä parannustoimenpiteitä on kuitenkin päätetty toteuttaa.

Kuntalain mukaan kuntien ja kuntayhtymien tulevien vuosien taloussuunnitelmien tuloksen tulee olla ylijäämäinen. Nyt on päästy pitkästä ajasta sellaiseen tilanteeseen, että Loimaan kaupungin oma tase (pois lukien Vesiliikelaitos) on ylijäämäinen. Tämä antaakin jatkossa lisää pelivaraa tuleviin investointeihin. Yleinen korkojen lasku myös edesauttaa sitä, että lainaraha on edullisempaa kuin esimerkiksi vuosi sitten. Silti ei pidä tuudittautua liialliseen hyvän olon tunteeseen, vaan investointeja on edelleen vietävä eteenpäin järkiperusteisesti. Tarkastuslautakunta painottaa edelleen sitä, että kaupungin investointikykyä /velanottoa tarkastellaan riittävän objektiivisesti eikä anneta tunteiden viedä liikaa päätöstä tehdessä. Realiteetit tulevat joskus vastaan joka tapauksessa. Kun nyt on luotu vankkaa pohjaa tulevaisuuden suunnittelulle, niin pidetään huoli siitä, että pysymme vankalla pohjalla myös jatkossa.

6. Kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuodelle 2024 20 000 euron määrärahan käytettäväksi osallistuvaan budjetointiin. Tällä kertaa kohteena oli seniorit, tarkemmin ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen. Kaupungin strategiassa tavoitteena on ihmisten hyvinvointiin panostaminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen kaikissa ikäryhmissä sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen.

Osallistuvan budjetoinnin ideoita ja ehdotuksia pyydettiin maaliskuussa. Huhtikuussa vanhusneuvosto valitsi ehdotuksista viisi jatkoon menijää, joista äänestyksen voitti ikäihmisten päivätoiminnan kehittäminen. Osallistuvan budjetoinnin määrärahaa 20 000 euroa on käytetty ikäihmisten kuljetuspalveluihin päivätoimintaan Alastaron Loimikotiin. Kokemukset ovat olleet hyviä ja monet palvelun käyttäjät toivovatkin toiminnan laajentamista esim. Mellilään ja keskustan alueelle.

Edellisessä arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen epäkohtaan, että vammais- ja vanhusneuvostojen edustajilla ei ollut läsnäolo- ja puheoikeutta valtuuston kokouksissa. Tarkastuslautakunta kiittää siitä, että kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 11.11.2024 antaa sen heille. Nuorisovaltuuston edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus myös lautakunnissa.

7. Vuoden 2024 tilinpäätös, johtopäätökset

Kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös oli 1,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen, vaikka alkuperäisessä talousarviossa pyrittiin nollatulokseen. Tarkastuslautakunnan mielestä Loimaan kaupungin taloutta on johdettu erittäin hyvin ja taloudellinen tilanne on hallinnassa.

Eryitysmainintana tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjassa tärkeimmät talouden tunnusluvut on ilmoitettu selkeästi ja avattu kirjallisesti, kuinka tunnusluvut lasketaan ja miten niitä on syytä tulkita.

8. Vuoden 2023 arviointikertomuksen toimenpide-esitysten toteutuminen

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2023 arviointikertomuksessaan Innofactorin tuottaman asiakirjojen hallintajärjestelmän olevan epäkelpo. Tämä on hoidettu kuntoon ja vuonna 2024 asiakirjojen hallinta on toiminut. Myös vuoden 2024 ostolaskudataan tarkastuslautakunta on saanut pääsyn jo arviointikertomuksen laadintavaiheessa, joten näiltäkin osin on asiat edenneet hyvään suuntaan.

Konserniohjauksen toteutus ei tyydytä tarkastuslautakuntaa vieläkään, joten siinä on edelleen parannettavaa, kuten jo aiemmin (4.3.) mainittu.

9. Hallintopalveluala

Tarkastuslautakunta on jo aiemmin ottanut kantaa kaupungin päätösvaltasuhteisiin ja edelleen kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttävä kaupunginvaltuusto jää päätöksen teossa helposti sivurooliin ja valmiiksi käsiteltyjen asioiden hyväksyjäksi sen tiedon valossa, mitä valtuuston kokouksissa esitetään. Valtuustokaudelle 2025-2029 päätettiin pienentää valtuuston kokoa 37:stä 33 edustajaan, joten kokouksien määrää voisi hieman lisätä ja asioiden käsittelyä syventää myös valtuustotasolle.

9.1. Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalaissa, § 14. Kaupunginvaltuuston kokouksia oli vuonna 2023 vain kuusi ja ne pidettiin hybridikokouksina. Lisäksi pidettiin kaksi valtuustoseminaaripäivää. Kuten edellä on jo todettu, pitää tarkastuslautakunta kokousten määrää liian pienenä valtuuston tärkeään tehtävään nähden.

9.2. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan kulut olivat vuoden 2024 osalta budjetoitua pienemmät, koska ulkopuolisiin koulutuksiin tai tilaisuuksiin ei osallistuttu.

9.3. Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2024 järjestettiin kahdet vaalit: presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Vaalit toteutuivat suunnitellun mukaisesti eikä ongelmia havaittu. Keskusvaalilautakunta alitti vuoden 2024 budjetin.

9.4. Kaupunginhallitus

Kaavoitus siirtyi kaupunginhallitukselta tekniselle palvelualalle 1.1.2024 alkaen. Loimaan kaupunginhallituksen toteuma oli lähes 0,5 miljoonaa euroa budjetoitua parempi.

10. Konserniyhtiöt ja muut osallisuudet

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet toteutuneet myös kuntakonserneissa. Talousarviota valmisteltaessa on perusteltua asettaa konserni- ja tytäryhtiöille selkeät tavoitteet. Tavoitteiden avulla valtuustolla on mahdollisuus toteuttaa omistajaohjausta asianomaisen yhteisölainsäädännön sallimissa rajoissa. Kuntakonsernin ohjausta ja valvontaa sekä konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista on selvitetty kohdassa 4.3.

10.1. Tytäryhteisöt

Tytäryhtiöillä on omat hallitukset ja ne toimivat osakeyhtiölain alaisina vastaten omasta toiminnastaan.

Kehitys Oy Kurittula

Kehitys Oy Kurittulan toiminta on ollut vähäistä vuoden 2024 aikana, samoin kuin edellisinäkin vuosina. Loimaan kaupungin omistama Kehitys Oy Kurittula on ollut perustamassa Kiinteistö Oy Loimaa Yrityspuistoa, josta yksityiset osakkaat merkitsivät osake-enemmistön vuonna 2021. Kehitys Oy Kurittulan sijoitukset Kiinteistö Oy Loimaan Yrityspuistoon olivat yhteensä 31 250 € osakkeisiin (25 kpl) ja 187 750 € SVOP-rahaston kautta. Kiinteistö Oy Loimaan Yrityspuisto on ostanut kaupungilta tontin Niittykulmasta hallin rakentamista varten. Varsinaisten rakennustöiden aloittamisesta ei tässä vaiheessa ole suunnitelmaa, koska saadun selvityksen mukaan rakennettavalle kiinteistölle odotetaan sopivaa yrittäjää, jolloin tilat voitaisiin räätälöidä tarpeen mukaisesti. Yhtiön vuoden 2024 tulos oli 2 554 € alijäämäinen ja tasearvo 31.12.2024 oli 311 156 € (31.12.2023: 313 709 €).

Hulmin Huolto Oy

Hulmin Huolto Oy hoitaa Loimaan Vuokra-asunnot Oy:n ja Loimaan kaupungin suoraan omistamien huoneistojen vuokrauksen ja huolehtii myös kiinteistöjen huollosta. Vuoden alusta voimaan tulleet hintojen korotukset ja tehdyt erillistyöt kasvattivat liikevaihtoa edelliseen vuoteen verrattuna. Yhtiössä tapahtui toimitusjohtajan vaihdos kesäkuussa 2024. Hulmin Huolto Oy:n liikevaihto vuonna 2024 oli n. 689 750 € (vuonna 2023: 671 131 €). Vuodelta 2024 yritys teki 2 832 € ylijäämäläisen tuloksen (vuonna 2023: 11 604 €).

Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot

Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnoille kuuluu 35 vuokrataloa ympäri Loimaata. Huoneistoja on yhteensä 468 kpl. Huoneistojen käyttöaste tilinpäätöshetkellä pysyi erinomaisella 96 %:n tasolla, kuten edelliselläkin vuonna. Yhtiön hoitokate vuonna 2024 oli 620 924 € (vuonna 2023: 627 630 €). Poistojen, rahoituskulujen ja tilinpäätössiirtojen jälkeen yhtiön tilikauden tulos oli 5 738 € ylijäämäinen (vuonna 2023 37 959 €).

Huoneistoremontteja tehtiin tarpeen mukaan asukasvaihtotilanteissa ja joitakin saneerauksia myös toteutettiin. Yleisesti ottaen korjausvelkaa on edelleen paljon. Korjaustarpeen on arvioitu olevan vuositasolla 1 miljoonan euron luokkaa seuraavan 10 vuoden aikana. Suunnitelmaa on tarkennettu seuraavien kolmen vuoden akuuteimpien tarpeiden osalta ja tämän arvioinnin lopputuloksena on päädytty 430 000 € tasolle per vuosi. Tarkastuslautakunta pitää positiivisena sitä, että korjausvelkaa on saatu määritellyksi jollain tarkkuudella ja jatkettu tulevien vuosien talouden suunnittelua. Korjausvelkaa on menneinä vuosina pyritty kattamaan vain tulorahoituksella, mutta lainanlyhennyksiin ja kassan hallintaan on talouden suunnittelussa kiinnitettävä jatkossa erityistä huomiota.

Tilikauden 2024 aikana kaupunki myönsi yhtiölle 300 000 € suuruisen pääomavainan, jota ei kuitenkaan ehditty maksaa tilikauden 2024 aikana, joten tämä pääomavainan ei vielä näy vuoden 2024 luvuissa. Yhtiössä tapahtui myös toimitusjohtajan vaihdos kesäkuussa 2024, kuten Hulmin Huollossa.

Kiinteistö Oy Telkantie

Kiinteistö Oy Telkätien omistuksessa on kolme asuinkerrostaloa, joiden yhteenlaskettu huoneistomäärä on 75 kpl. Vuokrausaste vuonna 2024 oli 90 %:n tasolla (vuonna 2023: 93 %). Tilikauden tulos vuonna 2024 oli 10 496 € tappiollinen (vuonna 2023: 9 911 €).

Tilikaudella oli työn alla rakennusten julkisivujen hankesuunnitelman tekeminen teetetyt kuntotutkimuksen pohjalta. Viiden vuoden korjaussuunnitelmissa on elementtisaumojen uusiminen, jätepiesteen ja asfaltoinnin uusiminen sekä tarvittavat julkisivuremontit.

Maksuvalmius pysyi edelleen heikkona. Yhtiössä on toteutettu aiempina vuosina isot saneeraukset omista varoista ilman lainaa.

Loimaan Kaukolämpö Oy

Loimaan Kaukolämpö Oy on Loimaan kaupungin ja Sallila Energian omistama yhtiö. Loimaan kaupunki omistaa yhtiöstä 51 % ja Sallila Energia 49 %. Loimaan Kaukolämpö myy kaukolämpöä Loimaan kaupunkialueella sekä Alastaron taajaman alueella.

Yrityksen liikevaihto oli vuonna 2024 6,07 milj. € (vuonna 2023 5,97 milj. €). Yhtiön varsinaisen liiketoiminnan liikevaihto kasvoi edellisvuodesta n. 1,7 %, johtuen loppuvuonna 2024 toteutuneista hinnankorotuksista. Varsinaisen liiketoiminnan kannattavuus kuitenkin laski merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna pääasiassa polttoaineiden hintojen korotusten takia. Kylmä alkutalvi ja hyvin lämmin loppuvuosi vaikuttivat myös osaltaan heikkoon kannattavuuteen. Heikosta kannattavuudesta huolimatta yritys teki vuonna 2024 126 410 € voitollisen liiketuloksen (vuonna 2023: 342 102 €).

Kuluneen tilikauden investoinnit olivat yli 0,8 milj. €. Investoinnit koostuivat verkoston parantamisesta, varavoimakoneen uusimisesta Linjakadulle sekä NIS2- ja CER-direktiivien voimaantulon aiheuttamista varautumisista. Investointeihin laskettiin myös laitosten peruskorjauksia ja -parantamisia.

Yhtiö esittää jaettavaksi vuoden 2024 tuloksesta 62 000 € osinkoa. Loimaan kaupungin osuus jaettavasta osingosta on 51 %.

Tarkastuslautakunnan suurimpana huolenaiheena on liiketoiminnan tuloksen trendinomainen lasku, vaikkakin taustalta löytyy selkeät syyt. Liikevaihdon voi olettaa pysyvän melko lailla tasaisena, mutta kustannustason nousussa taas on ollut pysyvä jyrkästi noussut suunta. Jotta liiketoiminta saataisiin pysymään kannattavana, niin edellä mainituille osatekijöille eli liikevaihdon ja liiketoiminnan kuluille pitäisi tapahtua jotain radikaalia. Kuluttajan kannalta jatkuva taksojen nosto ei ole kestävä ratkaisu, vaan kulupuoleen olisi tehtävä myös leikkauksia. Tarkastuslautakunta kysyykin, miten Loimaan kaukolämpö aikoo reagoida vallitsevaan suuntaan? Onko mietitty esimerkiksi uusia teknologioita, jolla tuotantokustannuksia voitaisiin alentaa? Nykyinen tase mahdollistaisi perusteltujen investointien toteuttamisen, jos näin saataisiin tuloksen suuntaa muutettua. Silti pystyttäisiin edelleen tarjoamaan kuluttajille kohtuuhintaista energiaa.

Kiinteistö Oy Alastaro-koti

Loimaan kaupunki omistaa kyseisen Kiinteistöosakeyhtiön osakekannasta 60 %. Kaupungin tilinpäätösasiakirjan pohjalta voidaan todeta, että liikevaihto vuonna 2024 oli 69 461 € ja liiketulos 4 825 € eli täysin samat kuin vuonna 2023. Onko todellakin näin vai puuttuvatko uudet luvut?

10.2. Kuntayhtymät

Lounais-Suomen Koulutuskuntayhtymä

Lounais-Suomen Koulutuskuntayhtymä tuottaa Loimaan lukiopalvelut. Yhtymän tulos oli 853 309 € ylijäämäinen (vuonna 2023: 1,71 milj. €).

Varsinais-Suomen liitto

Varsinais-Suomen Liiton tulos oli 185 960 € ylijäämäinen (2023: 6134 € alijäämäinen).

10.3. Loimaan Vesi -liikelaitos

Loimaan Vesi -liikelaitos on laadukkaiden ja ekologisten vesihuoltopalvelujen tuottaja. Sillä on oma johtokunta, joka valvoo ja vastaa sen toiminnasta. Loimaan Vesi -liikelaitoksen tilikauden liikevaihtotulos vuonna 2024 oli 3,914 milj.€ (2023: 3,013 milj. €). Vuoden 2024 tilikauden tulos oli 131 737 € ylijäämäinen.

Loimaan veden toimintakertomuksessa on hyvin todettu, että sekä tulot että menot ylittivät budjetoidun, mutta ylitykset eivät olleet kokonaisuuden kannalta merkittäviä. Vesimaksuja korotettiin vuoden alussa 15 %, mikä vaikuttaa olleen oikean suuntainen toimenpide huomioiden edellisen vuoden liiketappio ja kohonnut kustannustaso.

Tulevaisuudessa pitää kuitenkin varautua investointien osalta lainarahoitukseen, koska nähtävillä on, että veden kulutuksen trendi tulee edelleen laskemaan ja toisaalta inflaatio nostaa korjaus- ja investointikustannuksia. Myös mahdolliset taksojen korotukset entisestään ovat edelleen mahdollisia.

Valtuuston päättämät liikelaitokselle asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet vuodelle 2024 on esitetty selkeästi, ja johtopäätöksenä voidaan sanoa, että näihin tavoitteisiin myös päästiin.

Myös Loimaan veden johtokunnan päättämät sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet on esitetty selkeästi, ja niiden toteutuminen on esitetty riittävällä tarkkuudella ja kerrottu syyt miksi kaikkiin tavoitteisiin ei ylletty.

Investointien toteuma vuonna 2024 oli 1 013 983 € (talousarvio 1 915 00 €).

Investointimäärärahoja kohdistettiin vuonna 2024 seuraaviin investointikohteisiin:

- Satakunnantien kunnallistekniikan peruskorjaus, joka myös saatiin päätökseen
- Nahinlahdentie-Koskenkuja jätevesiviemäreiden saneeraus
- Peltokuja-Vapaudenkatu jätevesiviemäreiden saneeraus
- Moisionkatu-Mäkitalonkatu jätevesiviemäreiden saneeraus
- Altaiden peruskorjaus, Puhdistamon allas 2:den saneeraus 2024
- Jätevesipumppaamoiden saneeraus 2 kpl
- Pärnämäen alueen jätevesiviemäreiden rakentaminen
- Magnesiumhydroksidi-järjestelmä puhdistamolle

Toteuttamatta jäivät seuraavat investoinnit, jotka siirrettiin vuodelle 2025. Huomattavaa, että kyseiset kohteet olivat myös vuoden 2023 listalla, josta ne ovat siirtyneet entisestään:

- Juvan alueen pääviemäri saneeraus
- Kirkkokallion vesitornin saneeraus ulkopuolelta (2025 tai myöhemmin)
- Turuntien ja Väinämöisenkadun vesijohdon ja jätevesiviemäri saneeraus, suunnittelu

Loimaan Vesi maksoi vuonna 2024 Loimaan kaupungille 3 977 464,37 € peruspääomasta tuottoa 1,5 % eli 59 661,97 €, mitä voidaan pitää kohtuullisena tuottona.

Taksojen korotukset vuoden 2024 alussa korjasivat liiketoiminnan tulosta oikeaan suuntaan, mutta paineita korotuksille tuntuu edelleen olevan nyt ja tulevaisuudessa. Toisaalta taseeseen on kertynyt aiempien tilikausien ylijäämää n. 8,1 milj. € verran. Tarkastuslautakunta pyytääkin kannanottoa, miten vesiliikelaitos perustelee tämän yhtälön: ylijäämää on kertynyt paljon, mutta silti taksoja olisi tarve korottaa?

11. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen- hyvinvointitoimikunta

Hyvinvointitoimikunta kokoontui vuonna 2024 yhteensä 4 kertaa. Käsiteltäviä asioita ovat olleet mm. Huittisten kaupungin Huitsikka-palveluliikenteeseen tutustuminen sekä sivistyspalvelualan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategia.

Syksyllä 2024 loimaalaisille 5.- ja 8.-luokkalaisille lapsille ja nuorille järjestettiin kansallinen fyysistä kuntoa kartoittava MOVEI-mittaus. Loimaalla mittaukseen osallistui 145 viidesluokkalaista ja 142 kahdeksaluokkalaista. Otos molemmista ikäluokista oli siis kattava. Tulokset kertovat karua kieltään lasten ja nuorten fyysisen kunnon heikkenemisestä. Sen lisäksi, että loimaalaistenkin kouluikäisten fyysinen kunto on heikentynyt vuosi vuodelta, niin myös psyykinen hyvinvointi on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) koulukyselyn mukaan heikentynyt. Loimaan sivistysjohtaja toi hyvinvointitoimikunnan kokouksessa 5.3.2024 tiedoksi ala- ja yläkouluikäisten lasten ja nuorten koulu-uupumuksen kasvun. Koulu-uupumus on kasvanut joka vuosi jo vuodesta 2019. Myös yläkouluikäisten ahdistuneisuus on kasvanut huomasti jo monen vuoden ajan. Tarkastuslautakunta toivoo, että sivistyspalveluala pohtii konkreettisia keinoja koululaisten uupumuksen ja ahdistuneisuuden vähentämiseksi sekä heidän fyysisen kuntonsa parantamiseksi.

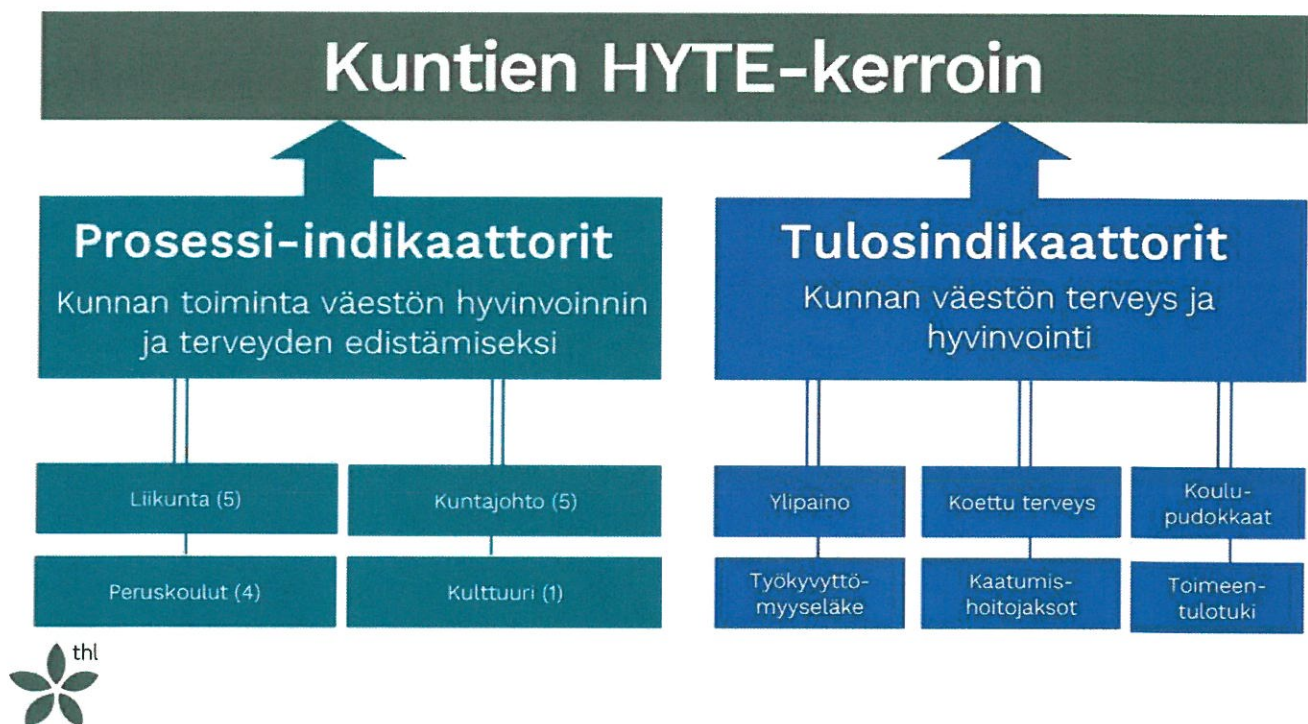
Hyvinvointisuunnitelmaa ei laadittu vuonna 2024. Loimaalla ei ollut hyvinvointikoordinaattoria kuin vasta syksyllä 2024, jolloin uusi henkilöstöpäällikkö saatiin rekrytoitua.

11.1. Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa. Tällä perusteella tarkastuslautakunnan tulee ottaa kanta myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilaan ja kunnan asettamien tavoitteiden toteutumiseen kunnassa.

HYTE-kerroin on vuoden 2023 alusta tullut työväline, jonka avulla kunnat voivat saada valtionosuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. HYTE-kertoimissa arvioidaan kunnan tekemää työtä 21 mittarin perusteella. Loimaan kaupunki on valtionavustusten saavista kunnista neljännellä sijalla Varsinais-Suomessa. Loimaan vuoden 2023 HYTE-kerroin oli 71 p., mutta vuonna 2024 se oli 58 p. (100 p. max). Tulostaulukko - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki

Loimaa sai vuodelle 2023 HYTE-valtionosuutta 308 000 euroa ja vuonna 2024 valtionosuus laski 257 000 euroon.

Kuva: Kuntien HYTE-kerroin, 21 mittaria. www.thl.fi

Tarkastuslautakunnan arviointi kaupungin HYTE-kertoimista kohdistui erityisesti loimaalaisten lasten ja nuorten hyvinvointiin Loimaan strategian (2022-2025) mukaisesti. HYTE-kertoimen mittarien mukaan Loimaalla yleinen sairastavuus on maan keskitasoa korkeampi. Loimaan väestökehitys on negatiivinen.

Loimaalla mielenterveysperusteisesti saadut eläkkeet ovat laskussa, mutta edelleen yli valtakunnallisen keskiarvon. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa ja työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25-64-vuotiaiden määrä on laskussa. Valtakunnan keskitasoon verrattuna se on edelleen korkeampi.

Loimaalla ei raportoida vuosittain lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta hyvinvointikertomuksessa eikä Loimaalla järjestetä kohdistettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille. Loimaalaisten lasten ja nuorten ylipaino on kuitenkin HYTE-kerrointen perusteella noussut ja on korkeampi koko maahan verrattuna. Yläkoululaisten terveydentilan kokemus on maan keskitasoa ja

heikentynyt selvästi viime vuosina. Loimaalaisilla alakouluikäisillä koulu-uupumusta kokee 20–21 %, mikä on selvästi koko maan keskitasoa enemmän. Yläkouluikäisillä pojilla on koulu- uupumusta (12 %) enemmän kuin valtakunnassa keskimäärin. Tytöillä koulu-uupumuksen esiintyvyys on selvästi valtakunnan tasoa korkeampi (35,5 %). Lasten ja nuorten liikkumattomuuteen ja ylipainoon sekä koulu-uupumukseen tarkastuslautakunta haluaa kiinnitettävän erityistä huomiota. Mitä konkreettisia keinoja kaupungilla on kohentaa lasten ja nuorten hyvinvointia näiltä osin?

Lasten pienituloisuusaste on Loimaalla HYTE-kertoimen mukaan noussut vuodesta 2023 (11,8) vuoteen 2024 (15,7) ja oli koko maan keskiarvoa (12,2) korkeampi. Lastensuojelun Keskusliiton (LSKL) mukaan lapsiperheköyhyyden kasvaminen koko maassa on suuri haaste. Useampi kuin joka kymmenes lapsi elää pienituloisessa perheessä. Loimaalla lapsiperheköyhyyttä voidaan ehkäistä mm. pitämällä kaupungin omien vuokra-asuntojen vuokrat kohtuullisina, tarjoamalla kuntalaisille maksuttomia ja edullisia harrastuksia sekä varaamalla riittävästi resursseja varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Myös kiusaamisen ehkäisy sekä yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden tukeminen lasten ja nuorten palveluissa on ensiarvoisen tärkeää.

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä, mitä kaupunki voisi tehdä lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi Loimaalla.

12. Sivistyspalveluala

Hankeavustuksia oli vuonna 2024 haettavana aiempaa vähemmän ja siksi avustusmäärä oli huomattavasti pienempi (455 000 €) kuin 2023. Myöskään rahoitusta ei siirtynyt edelliseltä vuodelta yhtä paljon kuin 2023. Sen vuoksi avustukset olivat -185 000 € talousarvioon verrattuna. Sivistyslautakunnan toiminnalliset tavoitteet painottuivat kuitenkin erityisesti hanketoimintaan, joita toteutettiin niin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa kuin nuorisopalveluissa.

Toiminnallisissa tavoitteissa ovat korostuneet hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyvät strategiset tavoitteet sekä lasten ja nuorten Loimaa - kärkihankkeen painotukset.

12.1. Varhaiskasvatus

Vaikka lapsimäärä varhaiskasvatuksessa on vähentynyt, niin osallistumisaste on Loimaalla valtakunnan kärkeä. Myös kotihoidontukea saavien kotitalouksien ja tuen piirissä olevien lasten määrät ovat vähentyneet. Henkilöstömäärä on kuitenkin kasvanut 115 henkilötyövuodesta 121 henkilötyövuoteen, mikä johtuu erityisesti lasten tuen tarpeen kasvusta ja hanketyöntekijöiden määrän lisäyksestä.

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin digitaalisten taitojen edistämistä hankerahoituksella. Siellä on ollut käytössä myös tasa-arvon edistämiseen liittyvää rahoitusta, mikä on mahdollistanut lisäresurssin palkkaamista ja lapsiryhmien pienentämistä. Hankkeelle saatiin jatkoa myös vuosille 2025-2027. Toisaalta maahanmuuttajien varhaiskasvatuksen järjestämiseen aiemmin saatua avustusta ei enää 2024 ollut tarjolla.

Varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksutulot ovat vähentyneet pysyvästi 1.3.2023 alkaen (n. 35 %) asiakasmaksulain muutoksen takia. Maksuttomien lasten osuus syksyn 2024 tilanteen mukaan oli noin 64 %

Vuonna 2024 hyväksyttiin Metsämaan ja Virttaan päiväkotien hankesuunnitelmat.

12.2. Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Peruskoulujen oppilasmäärä on lisääntynyt vähän (4 oppilasta), mutta luokkamuotoista tai osa-aikaista erityisopetusta saaneiden määrä on lisääntynyt suhteessa enemmän (12 ja 16 oppilasta) ja tehostetun tuen oppilaidenkin määrä vähän (+3).

Pienryhmäopetusta järjestetään Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Puistokadun koululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla. Muilla kouluilla erityisen tuen palveluja järjestetään yleisopetuksen ryhmissä. Sitä varten perusopetuksessa on kahdeksan laaja-alaista erityisopettajaa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään joka päivä Asemanseudun koululla, Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Kirkonkylän koululla, Metsämaan koululla, Niinijoen koululla sekä Hirvikosken yhtenäiskoululla.

Ukrainan tilanteen takia valmistavassa opetuksessa oli keväällä 12 oppilasta ja syksyllä 10 oppilasta. Opetusta järjestettiin Keskuskoululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla. Tilanteella on lisäksi vaikutusta S2-opetukseen, joka on laajentunut viime vuosina merkittävästi. Ko. opetukseen on saatu valtionavustusta.

Kouluissa oli käynnissä varhaiskasvatuksen kanssa yhteinen tasa-arvon edistämiseen liittyvä hanke, jossa oppilaille tarjotaan lisätukea opiskeluun (esim. ryhmäkokojen pienentäminen, avustajapalvelut). Vuonna 2024 hankkeelle hyväksyttiin jatkoa vuosille 2025-2027. Valtionavustusta on saatu jonkin verran myös kerhotoiminnan tukemiseen ja harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen. Lisäksi keväällä jatkuivat esi- ja perusopetuksen poikkeusolojen tasoittamiseen sekä digitaalisten taitojen ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyvät hankkeet. Hankerahoitus väheni n. 200 000 € vuoteen 2023 verrattuna ja oli n. 145 000 € budjetoitua pienempi.

Perusopetuksen kulut oppilasta kohti ovat olleet Loimaalla koko maan keskitasoa korkeammat jo vuodesta 2022 alkaen. Syitä voi etsiä laajasta tuntikehyksestä (9 tuntia yli keskiarvon) ja suuresta kuljetusoppilaiden määrästä, vaikka kuljetuskustannukset ovatkin alle keskiarvon. Kustannukset ovat kuitenkin hieman alhaisemmat kuin suunnilleen saman oppilasmäärän Uudessakaupungissa.

Tilinpäätöksen yhteydessä tehtiin henkilösivukulujen oikaisu (noin 150 000 €), jonka vuoksi toimintakulut ylittyivät noin 73 000 € ja henkilöstökulut noin 59 000 €. Muita syitä menolisäyksiin olivat mm. henkilöstömäärän kasvu, palkankorotukset ja lisääntyneet sijaisuuskulut.

12.3. Vapaa-aikapalvelut

Vuoden 2024 toimintatuotot ovat 790 000 €, mikä on merkittävästi kasvanut talousarvioon ja ennusteisiin verrattuna, poikkeaman ollessa yli 110 000 €. Myyntituotot ovat 377 158 euroa, pysyen ennallaan, ja maksu- ja tuet ovat kasvaneet, ylittäen talousarvion merkittävästi. Muut toimintatuotot ovat myös lisääntyneet. Toimintakulut ovat 3 485 338 €, hieman kasvaneet, mutta hallinnassa. Henkilöstökulut ovat nousseet noin 67 000 €, palkkakulut 45 900 € ja sivukulut maltillisesti. Palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet ovat kasvaneet, mutta sen sijaan avustukset ovat lisääntyneet noin 12 000 €. Muiden toimintakulujen vähennys tasapainottaa kokonaiskustannuksia. Kokonaisuudessaan toimintakate on edelleen noin -2 695 000 €, mutta tulot ovat selvästi kasvaneet, erityisesti tuet ja maksuosuudet.

Kirjastopalvelut

Kuntien yhteinen E-kirjasto avattiin käyttöön 23.4.2024. E-kirjastoa on kehittänyt Helsingin kaupunginkirjaston koordinoima ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama E-kirjastohanke vuosina 2023-2024. Vuoden 2024 alussa palvelu on siirtynyt osaksi Kansalliskirjastoa. Kunnat saivat E-kirjaston käyttöönsä tekemällä yhteistyösopimuksen Kansalliskirjaston kanssa. Sopimus on voimassa määräaikaista 31.12.2026 asti ja sen jälkeen toistaiseksi. E-kirjasto on ollut hieno lisä kirjastolle, ja asiakas on säästänyt ison pennin E-kirjaston kautta löydettyistä esim. opiskelumateriaaleista.

Sivistyslautakunta päätti kokouksessaan 12.12.2024, että Alastarolla aloitetaan omatoimikirjasto 1.1.2025. Omatoimikirjastoksi kutsutaan kirjastoa, johon on asennettu asiakkaiden omatoimikäytön mahdollistava järjestelmä. Omatoimikirjastoa voi käyttää myös kirjaston palveluaikojen ulkopuolella, jolloin henkilökunta ei ole paikalla. Omatoimiajat määritellään kirjastokohtaisesti. Omatoimikirjastoa voivat käyttää kirjaston asiakkaat, jotka ovat rekisteröityneet omatoimikirjaston käyttäjiksi.

Omatoimiaikana on asiakkaiden käytössä kirjastokohtaisesti määritelty tila sekä laitteet ja palvelut. Omatoimiaikana kirjastossa voi mm. lainata ja palauttaa aineistoa automaattilla, lukea lehtiä sekä työskennellä ja oleskella. Käytössä ovat myös asiakastietokoneet ja langaton verkko. Tulostaminen, kopioiminen ja skannaaminen ovat käytössä kirjastokohtaisesti. Tiloista ja turvallisuudesta huolehditaan kamera- ja kulunvalvonnalla.

Kirjastojen merkitys on Loimaalla erittäin tärkeä. Kirjaston kokoushuoneet ovat aktiivisessa käytössä eri yhdistyksillä. Vaikka kirjastojen aukioloaikoja on hieman supistettu, se ei vaikeuta kirjastojen muun ajan toimintaa merkittävästi. Kaikki kunnan kirjastot ovat aktiivisessa käytössä.

Kulttuuripalvelut

Loimaan kaupungin kulttuuripalvelut ovat säilyttäneet tärkeän asemansa paikallisten asukkaiden keskuudessa, vaikka kustannukset asukasta kohden ovat hieman nousseet (2023: 30,20 €, 2024: 34,20 €). Käyntimäärät Patsaspuistossa ovat kuitenkin kasvaneet, mikä kertoo palveluiden vetovoimasta ja siitä, että alueen kulttuuritarjonta on aktiivista ja suosittua. Taidetalon käyttökerrat sen sijaan ovat hieman vähentänyt edelliseen vuoteen verrattuna, mutta tasainen käyttö osoittaa sen edelleen olevan tärkeä ja iso osa Loimaan kulttuuritarjontaa.

Museotoiminnan osalta Loimaalla on käytössä museotilat ja toimisto Loimaan Taidetalossa. Kesäkaudella Patsaspuisto, Alpo Jaakolan patsaspuisto, sekä kuivurigalleria palvelevat kävijöitä kesä-elokuussa. Vesikosken mylly on avoinna yleisölle pääasiassa erilaisten tapahtumien yhteydessä.

Loimaan kaupunki sai elokuussa 2024 merkittävän taidelahjoituksen, sisältäen 119 (tai 225) Alpo Jaakolan teosta vuosilta 1957–1993, mikä rikastuttaa kaupungin taidekokoelmaa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kulttuuripalvelut ovat kehittyneet ja monipuolistuneet, mutta samalla haasteita esimerkiksi henkilöstömitoituksen ja tilojen käytön tehostamisen osalta on edelleen. Toimet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi olisi hyvä saada pian käyntiin.

Liikuntapalvelut

Loimaan kaupungin liikuntapalvelut tuottavat monipuolisia ja laadukkaita liikunta- ja vapaa-ajan palveluita, jotka edistävät väestön hyvinvointia, terveyttä sekä tukevat lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Palvelut sisältävät liikuntapaikkojen rakentamisen ja ylläpidon, liikuntaneuvonnan, erityisryhmien huomioimisen sekä yhteistyön sidosryhmien kanssa. Vuonna 2024 tavoitteena oli kehittää palveluverkkoa ja laajentaa tarjontaa kaikille ikäryhmille, erityisesti ikäihmisille ja lapsille, ottaen huomioon henkilöstöresurssit ja tilat. Liikuntapalvelut laati liikuntasuunnitelmaa, jonka valmistuminen on suunniteltu keväälle 2025. Tavoitteena on liikuntapaikkojen kehittäminen ja palvelujen monipuolistaminen.

Toiminnan taloudellisuus ja vaikuttavuus ovat parantuneet, ja palveluiden laatu sekä saavutettavuus ovat vahvistuneet. Palvelujen ostot ovat pysyneet suunnitellussa tai olleet hieman budjettia korkeampia. Toimintatuotot ovat osittain ylittäneet budjetoidut odotukset. Vuonna 2024 Liikuntakäyntimäärät ovat olleet korkealla tasolla, erityisesti kuntosalipalveluissa ja ulkoiluryhmissä. Tämä tukee asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Myös liikuntapaikkojen kehittämis- ja suunnitteluhankkeet tukevat palvelujen jatkuvaa parantamista.

Liikuntapalvelut ovat kasvattaneet osallistujamääriä erityisliikuntaryhmissä, mikä näkyy esimerkiksi erityisliikunnan käynti- ja osallistujamäärien kasvuna. erityisliikuntaryhmien osallistujamäärät ovat lisääntyneet yli 8,5 %, ja osallistujamäärät ovat kasvaneet 52,3 %. Ikäihmisille tarjottu toimintakykyä ylläpitävä liikuntaneuvonta ja Voimaa vanhuuteen -mentorointiohjelma ovat parantaneet ikäihmisten toimintakykyä ja osallisuutta.

Vuonna 2024 liikuntapalvelut ovat olleet keskeisessä asemassa kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisessä. Palvelujen toimintakulut olivat noin 138,50 € asukasta kohti, mihin sisältyy henkilöstön, ostojen ja aineistojen kustannukset. Henkilöstöresurssit pysyivät suunnitelluissa määrissä ja palvelujen ostot hallinnassa. Henkilöstön tehokas käyttö ja hanketoiminnan aktiivinen seuranta ovat olleet keskeisiä talouden hallinnan keinoja.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Loimaan kaupungin liikuntapalvelut ovat vuonna 2024 tehokkaasti toteuttaneet strategisia tavoitteitaan edistää väestön hyvinvointia ja osallisuutta.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelun toimitiloihin kuuluu neljä nuorisotilaa sekä Kalikan virkistysalue. Osa tiloista on valitettavasti edelleen esteellisiä. Alastaron nuorisotilalle olisi löydettävä mahdollisimman nopeasti uusi sijoituspaikka. Kalikan virkistysalueen suunnitelmat olisi polkaistava myös käyntiin. Paikka sellaisenaan ei toimi tällä hetkellä nuorisotyön leiritoiminnassa ja aluetta tulisi kehittää palvelemaan kaikkien kuntalaisten vierailuja.

Nuorten paja on toiminut hyvin aktiivisesti vuonna 2024. Toki se on kipuillut ja mm. Nuorten työpaja Tex Vex on joutunut välillä sulkemaan ovensa kun palkkatuki lakkautettiin. Toiminta on ollut hyvin aktiivista ja nuoret ovat olleet tyytyväisiä toimintaan ja esimerkiksi puutyö on ollut innostavaa.

Koulunuorisotyön hanke oli edelleen käynnissä vuoden 2024 loppuun asti ja sen tarkoituksena on kouluissa tehtävän nuorisotyön vahvistaminen.

Työväenopisto

Loimaan kaupungin työväenopisto on tärkeä toimija kansalaisaktiivisuuden, sivistyksen ja yhteisöllisyyden edistämisessä. Se tarjoaa monipuolisia oppimis- ja harrastusmahdollisuuksia eri ikäryhmille yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa, tukien kuntalaisten aktiivisuutta, osaamista ja hyvinvointia. Toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat yhteisöllisyyden vahvistaminen, tasa-arvoinen osallistuminen ja elinikäisen oppimisen mahdollistaminen. Haasteina ovat resurssit ja toimitilojen kehittäminen, mutta suunnitelmallinen kehittäminen ja yhteistyön lisääminen tukevat toiminnan jatkuva parantamista. Työväenopisto on tärkeä osa Loimaan kulttuuri- ja sivistystoimintaa, edistäen hyvinvoivaa ja aktiivista yhteisöä.

Loimaan työväenopiston toiminta on taloudellisesti kestävä ja vaikuttavaa. Vaikka kustannukset asukasta kohden ovat nousseet, palveluiden käyttäjämäärät ja käyntimäärät ovat pysyneet korkeina, mikä viittaa palveluiden arvostukseen ja yhteisön sitoutumiseen. Tulevaisuudessa tulee jatkaa kustannustehokkuuden ja vaikuttavuuden tasapainottamista ja kehittää edelleen palveluita asukkaiden muuttuvien tarpeiden mukaan.

Musiikkiopisto

Musiikkiopisto tarjoaa laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta musiikissa ja tanssissa. Opetukseen kuuluvat myös tilaisuudet ja tapahtumat. Taiteen perusopetus tukee elinikäistä taidesuhdetta, ilmaisua, taitojen kehittymistä sekä tunne-elämän, kasvun ja osallisuuden kehittymistä. Kaikki kuntalaiset voivat löytää sisältöä vapaa-aikaansa ja parantaa elämänlaatua.

Musiikkiopiston taloudellinen tilanne on haastava, sillä vuoden 2023 ja 2024 lukujen perusteella kustannukset opiskelijaa kohden ovat kasvaneet (2023: 1 740 €, 2024: 1 980 €) ja kulut ylittävät budjetoidut tulot. Kustannusten kasvu johtuu erityisesti henkilöstö- ja palvelukulujen lisääntymisestä, vaikka opiskelijamäärä pysyi lähes ennallaan. Opetustuntien määrä on hieman vähentynyt, mikä saattaa heikentää oppimisen vaikuttavuutta. Uusien oppilaiden hankinta on nähtävä yhtenä erittäin tärkeänä osana niin musiikkiopiston, kuin Loimaan kulttuurillisen jatkumonkin takia ja olisi hyvä tuoda

musiikin harrastuksen mahdollisuutta enemmän esille. Loimaan musiikkiopistossa on valtakunnallisestikin ajateltuna erittäin pätevät ja osaavat opettajat eri instrumenteissa.

13. Tekninen- ja ympäristöpalveluala

Tekniset ja ympäristöpalvelut -palveluala jaetaan seuraaviin palvelualueisiin: hallinto, rakennus- ja ympäristövalvonta, kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut, mittaus- ja paikkatietopalvelut sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Vuoden 2024 alussa kaavoitus siirtyi elinkeino- ja kaupunkikehityksen piiristä tekniselle palvelualalle.

Palvelualan toteutuneet toimintatuotot vuonna 2024 olivat 4 602 milj. € (2023: 4 126 milj. €). Toimintatuottojen toteuma oli noin 517 000 € suuremmat kuin muutetussa talousarviossa oli ennakoitu.

Palvelualan toimintakulut vuonna 2024 olivat 11 370 milj. € (2023: 11 142 milj. €). Toimintakulut ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden 258 000 €. Merkittävimmät poikkeamat olivat henkilöstökuluissa, jossa toteuma oli 416 000 € alle budjetoidun, palvelujen ostoissa, jotka ylittivät budjetin 110 000 € ja aineissa ja tarvikkeissa, jossa ylitystä oli 371 000 €, sekä muut toimintakulut, jotka olivat 199 000 € yli budjetoidun.

Toimintatuottojen ja kulujen merkittävimmät poikkeamat on esitetty kunkin palvelualan kohdalla riittävällä tarkkuudella.

Huomioiden toimintatuottojen- ja kulujen ylitykset, oli vuoden 2024 toimintakatteen toteuma 96,3 %, joka alitti niukasti muutetun talousarvion ennusteen, eli kokonaisuutena voitaisiin sanoa, että vuosi sujui suunnitellusti.

Tilapalvelujen osalta on toteutettu strategiaa, eli on pyritty luopumaan tiloista, joilla ei ole kaupungille käyttöä ja joiden kunnossapitokulut kuitenkin rasittavat kaupungin taloutta. Esimerkkejä näistä ovat Hirvikosken taajamassa sijainnut vanha vesiliikelaitoksen toimisto, Hanhenpuiston ryhmäkoti ja teollisuuskylässä sijaitseva toimintakeskus, jotka on myyty eteenpäin.

14. Tarkastuslautakunnan toimenpide-esitykset

Tarkastuslautakunta edellyttää, että jatkossa tilinpäätösasiakirjassa esitetään kunkin tytäryhteisön kohdalla arvio tavoitteiden toteutumisesta edelliseltä tilikaudelta (kuten puolivuotisraportissa on esitetty) sekä tavoitteet uudelle tilikaudelle.

Loimaan kaupungilla on edelleen suuri määrä käyttämättöminä tai vajaalla käytöllä olevia kiinteistöjä, joiden kohtalot olisi syytä saada ratkaistua. Vuonna 2026 näiden määrä oletettavasti kasvamaan Varhan vuokraamien kiinteistöjen vuokrasopimusten umpeutuessa, joten tähän tilanteeseen olisi syytä ennalta varautua.

15. Allekirjoitukset

Loimaalla 22.5.2025

Markku Pulliainen, puheenjohtaja

Maiju Boenisch

Kimmo Kannisto

Riikka Ollila

Riina Heinonen, varapuheenjohtaja

Mimosa Helander

Sakari Kojo

Kuva Riikka Ollila: Alpo Jaakolan patsaspuisto